

Szabványok közzététele, jelölése

A magyar nemzeti szabványok közzététele és jelölése

A Magyar Szabványügyi Testület (MSZT) által elfogadott, a Szabványügyi Közlönyben közzétett szabvány: magyar nemzeti szabvány. Minden magyar nemzeti szabvány kibocsátói jele "MSZ"-szel kezdődő betűszó, amely után a kiadvány azonosítószáma következik. Ezek együtt adják a szabvány azonosító jelzetét. A szabvány kibocsátási éve az azonosító jelzethez mindig kettősponttal kapcsolódik, és ezek együtt jelentik a szabvány hivatkozási számát. A szabvány lehet európai vagy nemzetközi szabvány megfelelője is, akkor "MSZ EN", "MSZ ISO" vagy "MSZ EN ISO" kibocsátói jele van. Figyelnünk kell arra, hogy milyen kibocsátói jelű szabványt keresünk, mert szabványok között előfordul, hogy megegyezik a szabványok azonosítószáma, és eltérő kibocsátói jel mellett egészen más tartalmú szabványokat találunk (például az MSZ EN ISO 140-3:1998 akusztikai szabvány, míg az MSZ-04-140-3:1987 fűtési hőszükséglet számítására vonatkozó szabvány). Előfordul, hogy egy szabványt korszerűsítenek, és azt az előzővel azonos azonosítószámmal adnak ki.

Ilyenkor a szabvány közzétételének évszáma megváltozik, ezért a szabványok egyértelműen a teljes hivatkozási számmal azonosíthatóak. Évszám nélküli hivatkozás esetén a szabvány legutolsó kiadását kell figyelembe venni.

A szabványok közzététele és csoportosítása

Minden évben megjelenteti a Magyar Szabványügyi Testület "A magyar nemzeti szabványok jegyzékét", amely két kötetben, különböző csoportosítások szerint közli a hatályban levő szabványokat. A szabványjegyzéket minden év decemberében zárják le, és általában koratavasszal jelenik meg. Az MSZT szabványboltjában kapható ugyanúgy, mint a különböző szabványkiadványok. Az első kötetben található hasznos tudnivalókon, rövidítéseken és jeleken túl a szabványok témaköreinek besorolását lehet megtalálni a szabványok nemzetközi osztályozási rendszere szerint. A nemzetközi osztályozási rendszer (ICS) egy háromszintű, hierarchikus osztályozási rendszer. A jel három számcsoporthoz áll, amelyeket pont választ el egymástól. Az első számcsoporthoz két számjegyből áll, és a szakterület szakjelzete. Például az "Építőanyagok és építés" c. szakterület ICS szakjelzete 91. A következő számcsoporthoz háromjegyű, a szakterületen belüli témaköröknek megfelelően. Bizonyos esetekben további alcsoportokat is meghatároztak, amelyeket a harmadik számcsoporthoz kétjegyű száma jelöl. Például az előbb említett építőanyagok és építés szakterületen belül az épületelemek a 91.060 ICS jel alatt találhatók, ezen belül például a falak, válaszfalak, homlokzatok a 91.060.10 jelhez tartoznak. Egy szabvány több csoportban is szerepelhet.

A szabvány jegyzék IV. része részletesen felsorolja a hatályos szabványokat ICS osztályozási rendszer szerint, azaz hivatkozási számukat, címüket, terjedelmüket, angol nyelvű címüket, továbbá, hogy melyik szabvány helyett lépett hatályba, vagy melyik európai/nemzetközi szabvány magyar megfelelője. Egy szakterületre jellemző ICS-számon belül először az európai szabványokat bevezető magyar szabványokat találjuk (MSZ EN), majd az európai előszabványokat bevezető magyar előszabványokat (MSZ ENV). A következő csoport a nemzetközi szabványt bevezető magyar szabványok, utána a magyar szabványok, és legutoljára található az ágazati jelű magyar szabványok. Minden csoporton belül növekvő számozás szerint. Korábbi években jelölték azt is, ha jogszabály a szabvány alkalmazását kötelezően elrendelte a jogszabály megnevezésével. Sajnos 2000-tól már ez a hasznos információ nem található meg. Kis feketített négyzettel jelölik az angol nyelven bevezetett magyar szabványokat a kiadványban. Külön szimbólum jelöli azt is, ha harmonizált szabványról van szó. A szabvány módosítása is megállapítható: például az MSZ 15022-1:1986/1M:1992 hivatkozási számú szabványkiadvány az MSZ 15022-1 azonosító jelzem, 1986-ban kiadott szabványt első ízben módosító, 1992-ben kiadott módosító vagy kiegészítő dokumentum. A II. kötet V. részében található a

magyar nemzeti szabványok számrendi mutatója; azaz kibocsátói jel szerint csoportosítva, minden csoporton belül emelkedő számsorrendben tartalmazza a szabványkiadványok típusát, hivatkozási számát és ICS-besorolását (esetleg több ICS-számot is). Külön listában található az európai szabványt vagy előszabványt bevezetett magyar szabványok vagy előszabványok (MSZ EN/MSZ ENV), a nemzetközi szabványt bevezetett magyar szabványok (MSZ ISO), a magyar szabványok (MSZ) és külön listában a korábban ágazati kibocsátói jelű magyar szabványok, ágazati jel szerint csoportosítva (pl. MSZ-07-). A II. kötet még felsorolja azokat az európai és nemzetközi szabványkiadványokat is, amelyeket magyar szabványként bevezettek, továbbá betűrendes tárgymutatót tartalmaz. Munkánk során talán legjobban a szakterületenkénti részletes jegyzéket tudjuk használni, amelyek az I. kötet IV. része.

A szabványok bevezetettsége azonban havonta változik, ezért elengedhetetlen a Szabványügyi Közlöny figyelemmel kísérése, illetve az MSZT információs szolgáltatásainak igénybevétele a naprakész tájékozottság érdekében.

Kérdések, vitatott esetek

Mi a teendő, ha a szabvány értelmezésével kapcsolatban viták merülnek fel? Ilyenkor a szabvány rendelkező hivatkozási részét célszerű áttekinteni. Gyakran előfordul, hogy a szabványok más szabványokra utalnak, és lehet, hogy a vitatott részt egy másik szabványban részletesen tárgyalnak. Amennyiben további kérdések merülnek fel, akkor a szabvány kibocsátójához kell az értelmezésért fordulni, célszerű a nemzeti szabványosító műszaki bizottság titkárát és/vagy elnökét megkeresni a szakkérdéssel.

A tisztán magyar szabványok korszerűsítéséről, illetve elavultság esetén a visszavonásukról a nemzeti szabványosító műszaki bizottság dönt. Nemzetközi szabvány esetén - ha a bizottság egyetért vele - az MSZT a nemzetközi szabványügyi szervezethez fordulhat. Európai szabványok esetén azonban érdemi beleszólásunk csak akkor lesz a szabványosítás folyamatába, ha elnyerjük a teljes jogú tagságot.

A szabványok kötelező alkalmazását elrendelő jogszabályok

A következőkben felsoroljuk azokat a jogszabályokat, amelyek jelenleg a szabványok kötelező alkalmazásáról rendelkeznek. Ezek főleg olyan jogszabályok, amelyek tárgya kizárólag a kötelező szabványok felsorolása. Ezeken kívül azonban még vannak olyan jogszabályok, amelyek csak egy-egy rövid utalással vagy lábjegyzettel hivatkoznak valamely szabványra vagy szabványok csoportjára (1. általános hivatkozás). Erre egy példa az Országos Tűzvédelmi Szabályzat, amely a szabványok tételes felsorolása nélkül előírja, hogy a kéményeket nemzeti szabvány szerint kell kialakítani. Ezt úgy kell értelmezni, hogy az OTSZ időbeli korlátozás nélkül, minden érvényben lévő, kéményekre vonatkozó nemzeti szabvány alkalmazását kötelezővé teszi. A jogszabályok azonban új szabványok bevezetésével, régiek visszavonásával, illetve a jogharmonizáció során változhatnak, különösen most, amikor napirenden van a kötelező szabványok számának csökkentése.

- A tűzvédelem és a polgári védelem kötelező szabványainak megállapításáról szóló 1/1995. (II. 10) BM rendelet; továbbá az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról szóló 35/1996.(XII. 29.) BM rendelet.
- Az egyes közlekedési, hírközlési és vízügyi nemzeti szabványok kötelezővé nyilvánításáról szóló 27/1994. (IX. 29.) KHVM rendelet.
- Az egyes környezetvédelmi nemzeti szabványok kötelezővé nyilvánításáról szóló 12/1999. (XII. 25.) KöM rendelet.
- Az egyes építésügyi nemzeti szabványok kötelezővé nyilvánításáról szóló 96/1999. (XI. 5.) FVM rendelet.
- Az egyes nemzeti szabványok kötelezővé nyilvánításáról szóló - többször módosított - 30/1994. (XI. 8.) IKM rendelet; továbbá az Építőipari Kivitelezési Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 32/1994. (XI. 10.) IKM rendelet.
- A nemzeti szabványok kötelező alkalmazásáról szóló 58/1999. (XI. 26.) EüM rendelet.

- Továbbá a 9/1996. (VIII. 2.) HM; és az 54/1994. (X. 19.) FM rendeletek.

Kapcsolódó témák:

Minőségügy

Szabványügy